

IVAN DEVČIĆ

**MONS. DR. JOSIP ŠOJAT
(1912. - 1996.)**

Ivan Devčić
Visoka bogoslovska škola
HR 51000 Rijeka

UDK:282:929 Šojat, J.
Ur.: 1996-04-16

Mons. dr. Josip Šojat bio je jedan od naistaknutijih i najzaslužnijih svećanika riječko-senjske nadbiskupije i jedan od najpoznatijih duhovnika iznjedrenih u glagoljaškom Senju. Iako je od osamdeset i četiri godine života tek jednu četvrtinu proveo u gradu pod Nehajem, rodno ga je mjesto ipak trajno i neizbrisivo obilježilo, tako da i onda kada su mu fizičke i psihičke sile malaksale, nije prestao biti Senjanin po svom smislu za humor, po dubokoj crkvenosti i snažnoj nacionalnoj svijesti. To troje nije ga napustilo sve do smrti u ranim jutarnjim satima 22. veljače 1996.

Rodio se 6. listopada 1912. Po majci je bio Novljanin, a po ocu (bez kojeg je ostao na početku I. svjetskog rata) Senjanin Bunjevac. Cijeli se život rado sjećao trenutaka koje je proveo na bakinu posjedu u Žrnovnici kraj Novoga. Pamtio je baku kao energičnu, pobožnu i poduzetnu ženu koja mu je bila osobito naklonjena, a to je opravdavala njegovim sirotanstvom. U svojoj je osobi spajao naš bunjevački ikavski "što" i primorski "ča". Jednako su mu bili dragi Senj gdje se rodio, Francikovac ponad Senja odakle su očevi korijeni, kao i majčin Novi. Od njega smo učili ljubav prema našem Podgorju, Vinodolu, "Bunjevčenju" i cijelom nam rodu. Čitavim svojim bićem bio je čovjek sinteze, povezivanja i usklađivanja.

Bio je đak slavne senjske gimnazije, što je rado isticao. Kad je maturirao, morao je nastaviti studij teologije u Ljubljani, jer je starodrevno senjsko sjemenište u to vrijeme bilo zatvoreno. Ali kada se poduzetni novi senjski biskup dr. Ivan Starčević odvažio ponovno ga g. 1933. otvoriti, Šojat se zajedno

s drugim bogoslovima vraća u Senj, ondje završava studij teologije i postaje g. 1935. svećenik. Budući da se isticao intelektualnim sposobnostima i crkvenim duhom, odmah je poslan na postdiplomski studij u Rim, gdje je g. 1938. doktorirao disertacijom o životu i djelu slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda, čime je očitovao ne samo svoju naklonost glagoljici nego i Senju i senjskoj kulturnoj baštini, kojoj se najdublji duhovni korijeni nadovezuju na vizionarski pothvat solunske braće. Svoj svećenički rad počinje kao prefekt i predavač filozofije na senjskom bogoslovnom učilištu, a kad je ono g. 1940. definitivno zatvoreno, odlazi za župnika u Grižane i ondje dočekuje II. svjetski rat. Za vrijeme rata vršio je službu katehete i direktora gimnazije u Ogulinu. Od 1945. do 1947. službuje u Ravnoj Gori, odakle je premješten u Rijeku za vicerektora novoootvorenog Bogoslovnog sjemeništa i profesora teologije na Visokoj teološkoj školi. Budući da su biskupije današnje riječko-senjske metropolije (osobito senjsko-modruška, riječka i porečko-pulska) iz II. svjetskog rata izišle s velikim svećeničkim gubicima (jedan dio je bio pobijen, a drugi je pobjegao u inozemstvo), razmišljao je Šojat kako što prije popuniti prorijeđene svećeničke redove i omogućiti redovno pastoralno djelovanje Crkve. Redovitim putem to bi išlo jako sporo, jer školovanje za svećenika traje dugo. Stoga je g. 1948. dao poticaj da se u Rijeci otvori srednja škola za kasna svećenička zvanja (tzv. pripravnica) u kojoj će moći već zreliji mladići ubrzano završiti srednjoškolsko školovanje i osposobiti se za teološki studij. Iz te je škole, pod njegovim direktorskim vodstvom, izišlo nekoliko desetaka svećenika koji su na svojim ledima vođeni primjerom ondašnjega mladog i poletnog senjskog pomoćnog biskupa mons. Josipa Pavlišića, ponijeli teret poslijeratne crkvene izgradnje i obnove na prostoru od Mirmo do Une i dalje.

Nakon što je komunistička vlast g. 1955. nasilno zatvorila riječko sjemenište odlazi za župnika u Divjake u Gorskom kotaru. Ondje ostaje četiri godine, a onda je premješten za župnika u Bakar, gdje g. 1963. za Kuzminje izdaje ciklostilom prvi broj *Bakarskih zvona* koja će kasnije prerasti u *Zvona - mjesečnik za kršćansku kulturu*. Kad se g. 1988. slavio srebrni jubilej lista, mons. Šojat je u prigodnoj riječi ovako obrazložio njegovo pokretanje: "U to vrijeme, prije 25 godina, vjerski tisak bio je mršav. Tu i tamo nicao je skromno koji list, bolje rekavši "listić". Mene je vodila misao da se kršćanski, crkveno i pastoralno bolje povećem u Crkvi s vjernicima i zato sam pokrenuo *Bakarska zvona*, doduše skroman listić, ali, eto, Bog je blagoslovio da danas slavimo njegov srebrni jubilej." U tim riječima Šojat je zapravo izrekao sebe: skroman, ponizan, graditelj zajedništva među ljudima - to je on, mons. Josip Šojat koji

nije dramalizirao probleme, nego im je pristupao smireno, s uvjerenjem da se uvijek, ma kako prilike bile teške, nešto dobro može učiniti. Bio je prijatelj sitnih koraka, jer je znao da se samo tako osvajaju veliki vrhunci i ostvaruju istinski podvizi. Zato je njegovao duh strpljivosti i upornosti, ali i smisao za vedrinu i humor, svjestan da čovjek u dobrom raspoloženju svijet vidi u boljem i objektivnijem svjetlu nego kada je mrzovoljan i pesimističan.

Kada se uvjerio da nešto treba učiniti i da je za to došao pravi trenutak, nije odustajao, niti je bilo sile koja ga je od toga mogla odvratiti. U to su se mogle uvjeriti komunističke vlasti u Rijeci, kada su riječkim tiskarama zabranile tiskanje *Zvona*. Šojat tada putuje u Požegu i Đakovo te ih ondje uređuje i tiska. Nije mu bilo žao ni truda ni vremena, jer je shvaćao bolje od mnogih u ono doba u Crkvi, da nema suvremene evangelizacije bez tiskane riječi i sredstava javnog priopćavanja. Gdje su drugi posustajali, odustajali ili, u pomanjkanju hrabrosti i uvida u probleme, uopće nisu počinjali, mons. Šojat je oštromunno uviđao, hrabro započinjao i još hrabrije ustrajao.

Nakon što je g. 1966. istekla zabrana za rad Bogoslovnog sjemeništa i Visoke bogoslovske škole u Rijeci, Šojat je najzauzetiji oko njihova ponovnog otvaranja. On je i prvi rektor novootvorene bogoslovske škole. Na toj će ga dužnosti g. 1968. zamijeniti prof. dr. Marijan Valković, a on će postati rektor Bogoslovnog sjemeništa. G. 1974. preseljava se u Nadbiskupski dom i postaje generalni vikar mons. Josipu Pavličiću. Za zlatomisnički jubilej papa Ivan Pavao II. imenuje ga "apostolskim protonotarom" i prelatom. Već je prije postao kanonik i prepozit Prvostolnoga riječkog kaptola, a bio je i senjski i modruški kanonik.

Djelatnost mons. J. Šojata odvijala se, kako vidimo, na više kolosijeka. Bio je dugogodišnji odgojitelj svećeničkih kandidata i profesor teologije. To ga nije smetalo da isto tako bude uspješan pastoralac i novinar, kad su prilike to zahtijevale i dozvoljavale. Gdje god je djelovao, ostao je ljudima u dragoj uspomeni. Širio je oko sebe radost i vedrinu. Bio je nepresušni rudnik šala i viceva koje je marljivo bilježio. Pisao je cijelog svog aktivnog vijeka dnevnik u kojemu dolazi do izražaja njegov smisao za male svakodnevne stvari i za maloga čovjeka. Visoka politika ga nije zanimala. Bila mu je važnija misao i sudbina ljudi iz neposrednog okruženja.

Mons. Josip Šojat ulazi u našu crkvenu povijest kao čovjek koji je mnoge zadužio, kao duhovni otac brojnih naših svećenika, kao onaj koji je mnogima unio zraku smisla i radosti u životne tmice. On se u povijest ove mjesne Crkve upisuje kao svećenik bez čije vidovitosti i odvažnosti ona ne bi bila ovo što jest. Nek mu bude laka senjska kamenita gruda gdje u grobu sa svojom majkom, u sjeni vječno budnog Nehaja, čeka uskrsnuće mrtvih!